

ΔΙΗΜΕΡΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΑ 03.06 20:00

με τους ΝΟ/ΩΦΕΛΟΥΜΕΝους-ες

Το ημερολόγιο ενός voucher...

τι σημαίνει voucher, πώς πήγε ο αγώνας στην Αθήνα & νέες τάσεις ανεργίας

Εισήγηση από ΛΟΥΠΑ:

κρατάμε ανοιχτά τα μάτια μας
υπνοβατούμε
γιατί το σκεφτόμαστε
ακόμα και στον ύπνο μας
γιατί κάθε μέρα που περνάει
όλο και περισσότερο μας χτυπάει
αυτοί στρώνουν το φόβο
εμείς πατάμε από πάνω του
ποτέ δεν ήμασταν περαστικοί
χθες ήταν κάπως δύσκολο
σήμερα το σκέφτεσαι
και αύριο είναι ασήκωτο
ε, πρέπει να το δούμε λίγο

Στο καθεστώς επισφάλειας που επικρατεί τα τελευταία χρόνια σκιαγραφείται πλέον μια καινούργια φιγούρα ανέργου. Με τις προφανείς δυσκολίες που δημιουργεί μία τέτοια συνθήκη, που είναι βιοποριστικές και υλικές, έρχεται να προστεθεί το συνεχές τρέξιμο, το μόνιμο standby, μια διαρκή κατάσταση προσωρινότητας και άγχους. Και σ' όλο αυτό, πού να βρεθεί χρόνος και ενέργεια να μπορέσουμε να μιλήσουμε για τις προσωπικές ανάγκες και τις επιθυμίες μας.

Η συνθήκη της ανεργίας έχει πολλές επιπτώσεις. Προκαλεί συναισθηματική κατάρρευση και προσωπικό αίσθημα αποτυχίας πως δεν είμαστε αρκετές. Παράγει τους όρους εργασίας μας, ορίζει τις συνθήκες, τους ρυθμούς και τους μισθούς με τους οποίους θα δεχτούμε να δουλέψουμε. Εκβιάζει με ελαστικά ωράρια, χιλιομετρικές αποστάσεις από τη δουλειά, μαύρα ή μισά ένσημα, που καλούμαστε να ζυγίζουμε μπροστά σε μεγάλα διαστήματα ανεργίας. Καταλήγουμε να μετράμε την ευχαρίστηση και την ικανοποίηση του εαυτού μας, στην κλίμακα του πόσο ικανοί είμαστε για τις διάφορες θέσεις εργασίας που υπάρχουν. Με άλλα λόγια η ανεργία είναι άλλη μία κατάσταση αναδιάρθρωσης της εργασίας με βασικό μοχλό την αυτουποτίμηση και την αυτοπειθάρχηση μας.

Και σε αυτή την πραγματικότητα έρχεται να προστεθεί ο θεσμός του workfare, μέσω του οποίου τα αφεντικά ελπίζουν ότι θα αντικαταστήσουν την απλή παροχή επιδόματος ανεργίας με καταναγκαστική εργασία. Με τον θεσμό αυτό ο εξαναγκασμός μεγάλων πληθυσμών ανέργων να εργαστούν (με όρους βέβαια πολύ αυστηρούς και για το πότε, το πόσο, αλλά και το πού θα εργαστούν) ορίζεται ως το αντίτιμο για την παροχή επιδομάτων. Οι άνεργοι/ες που λαμβάνουν κάποιο επίδομα, πλέον, για να συνεχίσουν να το δικαιούνται θα πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις, όπως να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θα βελτιώνουν τις δυνατότητες εύρεσης εργασίας και να εργάζονται απλήρωτες ή χαμηλόμισθα, με το πρόσχημα της “κοινωνικής προσφοράς”. Το

workfare εφαρμόζεται από τη δεκαετία του 80' σε αναπτυγμένες καπιταλιστικά χώρες του εξωτερικού και την περίοδο του 2012-13 ξεκίνησαν και τα πρώτα προγράμματα στην Ελλάδα. Αυτή τη στιγμή κάποιες από τις μορφές με τις οποίες τρέχουν αυτά τα προγράμματα είναι: οι επιταγές κατάρτισης (δηλαδή μηνιαία σεμινάρια που στοχεύουν στην εκμάθηση νέων τεχνολογιών προσφέροντας ένα επίδομα), τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας (προγράμματα πεντάμηννης κάλυψης πάγιων και διαρκών αναγκών δημόσιων υπηρεσιών, έναντι επιδόματος ανά μέρα εργασίας και ένσημα που βάζει ο ΟΑΕΔ) και οι επιταγές εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους ως 29 ετών (οχτάμηνες και εξάωρες 'πρακτικές ασκήσεις' σε ιδιωτικές εταιρίες, με μισθό όχι μηνιαίο και σε μορφή επιδόματος και ένσημα μόνο για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από τον ΟΑΕΔ) και άλλα.

Προφανώς, το workfare προωθείται από το κράτος ως μια αναδιάρθρωση για την καταπολέμηση της ανεργίας μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης των ανέργων. Τα οφέλη όμως που θα έχει για το κράτος η εγκαθίδρυση αυτού του νέου συστήματος παροχών είναι πολλά και θα βοηθήσουν στην παγίωση καινούριων χαρακτηριστικών στις εργασιακές σχέσεις κάνοντάς τις ακόμη πιο επισφαλείς. Οι ωφελούμενοι, καταρχάς, καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα σε θέσεις που προκύπτουν, είτε από απολύσεις, είτε από την υποστελέχωση των εκάστοτε υπηρεσιών με πολύ μικρότερο κόστος από αυτό που απαιτείται με την πρόσληψη μόνιμων υπαλλήλων. Ταυτόχρονα, τα ποσοστά ανεργίας φαίνεται να πέφτουν, αφού για τις στατιστικές υπηρεσίες αυτές που συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα θεωρούνται εργαζόμενες. Όταν κατατάσσονται, βέβαια, ως εργαζόμενοι δεν φαίνεται να υπολογίζεται ότι οι ωφελούμενοι δεν συμπεριλαμβάνονται στο εργατικό δίκαιο, οπότε και η μεταχείρισή τους από το κράτος είναι πολύ διαφορετική από τους μόνιμους υπαλλήλους. Τέλος, η ύπαρξη αυτών των προγραμμάτων δημιουργεί συνθήκες που επιτρέπουν την πιο αποτελεσματική πίεση των ήδη εργαζόμενων με τον φόβο της απόλυσης και αντικατάστασης τους από τους ωφελούμενους.

Και ενώ η εφαρμογή του workfare εξυπηρετεί συγκεκριμένους στόχους, η μορφή του αλλάζει ανάλογα και με το που εφαρμόζεται αλλά και τις αντιστάσεις που φέρουν οι άνεργοι στην επιβολή του. Στις ΗΠΑ από τις πρώτες εφαρμογές οι ωφελούμενες καλύπτουν κατά 86% πάγιες και διαρκείς ανάγκες και δεν θεωρούνται εργαζόμενες, επομένως δεν έχουν ένσημα, απόδοση ΦΠΑ ή άδειες (αναρρωτικές, διακοπών). Η ανακοίνωση του ΦΕΚ για τα πρώτα προγράμματα workfare στην Ελλάδα ήταν πως οι ωφελούμενοι δεν πρέπει να καταλαμβάνουν θέσεις πάγιων και διαρκών αναγκών, αυτό βέβαια δεν ίσχυε στην πράξη. Με τη δεύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων την περίοδο 2013-14, αυτό προσπεράστηκε και οι ωφελούμενοι πλέον κάλυπταν τέτοιες θέσεις του δημοσίου. Επίσης, έπειτα από τους αγώνες που δόθηκαν το 2012-13, αναγνωρίστηκαν αναγνωρίζονται βαρέα και ανθυγιεινά ένσημα σε ωφελούμενους σε αντίστοιχες θέσεις και υπάρχει η δυνατότητα μόνο για αναρρωτική άδεια (έναντι της κατοχυρωμένης άδειας διακοπών και 2 ημέρες το μήνα). Στην Ελλάδα, με τη δεύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων, ο εργοδότης των ωφελούμενων είναι ο ΟΑΕΔ και πλέον, όχι οι δήμοι και οι ΜΚΟ. Στην Αγγλία οι εταιρείες που συμμετέχουν στα προγράμματα είναι αυτές που πληρώνει το κράτος για κάθε άνεργη που θα προσλάβουν και αν καταφέρουν αυτές που προσέλαβαν να μην πάρουν επίδομα για 6 μήνες, λαμβάνουν και ένα επιπλέον μεγάλο ποσό. Έτσι οι εταιρείες προωθούν τους ωφελούμενούς τους ώστε να βρουν δουλειά και αυτές να μην χάσουν τα λεφτά. Δηλαδή λειτουργούν ως γραφεία εύρεσης εργασίας με κρατική χρηματοδότηση και τελικά το Work Program (πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας), αντί να δημιουργεί θέσεις εργασίας τις μεταχειρίζεται. Μια αντίστοιχη ρύθμιση στην Ελλάδα είναι πως αν μια εταιρεία κρατήσει έστω και έναν ωφελούμενο, στο επόμενο πρόγραμμα δικαιούται να προσλάβει πλέον το 40% των εργαζομένων της μέσω των προγραμμάτων. Σε τελική ανάλυση, όμως, τα προγράμματα αυτά απέτυχαν να υλοποιήσουν το στόχο που υποτίθεται είχαν, δηλαδή την μείωση της ανεργίας. Στις ΗΠΑ οι μελέτες έδειξαν πως οι μισοί που εξέρχονταν από τα προγράμματα ήταν κάτω από τα όρια της φτώχειας, στην Αγγλία δεν υπήρξε κάποια αλλαγή στα ποσοστά ανεργίας και στην Ελλάδα (σύμφωνα με την υπεύθυνη για το voucher της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας) ένα 9.2% βρίσκει δουλειά μετά τα προγράμματα.

Σημαντικές στιγμές καθ' όλη την διάρκεια των προγραμμάτων και στην εξέλιξή τους, είναι οι αντιστάσεις και οι αγώνες (άλλοι μικροί και άλλοι πιο μεγάλοι) που αναδύθηκαν ενάντια στην εφαρμογή και στην λογική της στρατηγικής που επιβάλλεται από το κράτος, τον ΟΑΕΔ, με ενδιάμεσους καλοθελητές ΜΚΟ, δήμους, αφεντικά.

Στο διεθνές τοπίο, υπήρχε οργανωμένος κόσμος που από την αρχή συμμετείχε σε καμπάνιες ενάντια στην αναδιάρθρωση του επιδόματος ανεργίας. Δημιουργήθηκαν δίκτυα και προσπάθειες οργάνωσης συλλογικών απαντήσεων,

όπως και δράσεις πιο επιθετικές με στόχο την αφύπνιση και την έμπνευση του ανένταχτου κόσμου (βλ. 3strikes). Επίσης, ο κόσμος αντιστάθηκε με πιο υπόγειους τρόπους εξαπατώντας τις αρχές και τους αντίστοιχους ΟΑΕΔ.

Ένας σημαντικός αγώνας έγινε στο Brighton όταν μια μικρή ομάδα ωφελούμενων κατάφερε να συνδεθεί με μέλη των υπηρεσιών ΟΑΕΔ και πραγματοποιούσαν παρεμβάσεις και αποκλεισμούς στα γραφεία με αποτέλεσμα το μερικό σαμποτάρισμα των προγραμμάτων workfare. Επίσης κάποιες άλλες μορφές αγώνα ενάντια στο workfare πήραν την μορφή μποϊκοτάζ εταιριών που συμμετείχαν σε αυτά. Αυτή η μορφή έδειξε ότι το κίνημα μπορούσε να γίνει ορατό χωρίς απαραίτητα να εξασφαλίσει την παρουσία του με μαζικούς όρους και σε αρκετές περιπτώσεις κατάφερε ακόμα και εταιρείες να βγούνε από τα προγράμματα.

Στον ελλαδικό χώρο υπήρξαν αρκετοί αγώνες πάνω στο μοντέλο της κοινωφελούς εργασίας με συγκεκριμένα αιτήματα που αφορούσαν την ίδια την εργασία των εργαζομένων. Οι πρώτες μορφές αγώνα εκφράστηκαν με το αίτημα για σταθερή και μηνιαία πληρωμή του μισθού αντί για τις δόσεις που προβλέπονταν. Προφανώς το αίτημα περνούσε και μέσα από την στοχοποίηση των ΜΚΟ που ήταν οι μεσάζοντες αυτών των προγραμμάτων. Ένα άλλο ζήτημα αιχμής μπήκε με την πρόταση του ΟΑΕΔ για την διαγραφή από τα μητρώα των ανέργων, όπως μετέπειτα και το ζήτημα των αδειών και της ασφάλισης. Στην εξέλιξη των προγραμμάτων είδαμε πολλές από τις διεκδικήσεις να ενσωματώνονται στα επόμενα προγράμματα (πχ όχι ΜΚΟ, έγκαιρη καταβολή δεδουλευμένων), που δείχνει ότι υπάρχουν αγώνες που μπορούν να βελτιώσουν τους όρους με τους οποίους βρίσκονται οι εργαζόμενοι. Πέρα από τις υλικές διεκδικήσεις έμπαινε και κριτική για την ίδια την φύση της εργασίας αυτής ως ωφέλεια.

Αυτή τη στιγμή και ενώ τα κοινωφελή προγράμματα και τα voucher έχουν καθιερωθεί και επεκταθεί και σε άλλες κοινωνικές ομάδες, πάνω από 29 χιλιάδων, πτυχιούχους, μακροχρόνια ανέργους κοντά στη σύνταξη κοκ, δρομολογούνται δομικές αλλαγές στη φιλοσοφία και λειτουργία του ΟΑΕΔ. Μερικές από τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί αυτή τη στιγμή για τη λειτουργία του οργανισμού είναι: ο έλεγχος της ανεργίας (οι άνεργοι θα πρέπει να προσκομίζουν αποδεικτικά συνεντεύξεων και αιτήσεων και κάθε είδους δικαιολογητικό ανά πάσα στιγμή ζητηθεί από τον οργανισμό), η «αντιμετώπιση» της ανεργίας (μέσω σεμιναρίων, συμβουλευτικών υπηρεσιών, η δημιουργία Ατομικού Σχεδίου Δράσης) και πολλά άλλα, όπως το ότι μετά από μακροχρόνια ανεργία θα αναγκάζεσαι να δεχτείς θέσεις με χαμηλότερες απολαβές. Οι ποινές μη συμμόρφωσης ποικίλουν ανάλογα με τα παραπτώματα, με διαγραφή από τον οργανισμό από 30 μέρες μέχρι και 2 χρόνια.

Μέσα σε μία τέτοια συνθήκη και ενώ για όλο και περισσότερες από εμάς η εργασία σε voucher και κοινωφελή μοιάζει μία πιθανή προοπτική, προκύπτουν ερωτήματα σχετικά με πως μπορούν να οργανωθούν αγώνες σε μία συνθήκη συνεχών εναλλαγών ανάμεσα στην ανεργία και την εργασία σε διαφορετικά πεδία, με τι μορφές και τι περιεχόμενα μπορούν να αρθρωθούν. Προκύπτει η ανάγκη πριν οργανωθούμε, να συναντηθούμε και να συζητήσουμε για το τι σημαίνει να είσαι voucheras, τι σημαίνει να είσαι κοινωφελής, τι σημαίνει να είσαι άνεργος κλπ. Στόχος είναι η σημερινή κουβέντα με τους ΝΟ/ΩΦΕΛΟΥΜΕΝους-ες, να ψηλαφίσει και τα δύο αυτά ζητήματα.

ΛΟΥΠΑ

κοινότητα αγώνα & συνάντησης
φοιτητριών· ανέργων· επισφαλών
χαμένων παιδιών

loupa.espivblogs.net

ανοιχτή συνέλευση
κάθε Πέμπτη στις 21:00
στην κατάληψη
Φάμπρικα★Υφανέτ